

Wikipédia - a közösségi tudás

Nyílt Oktatási Fórum

Open Educational Forum

Budapest, 2009.11.07.

Gervai Péter

Mi valójában a Wikipédia?

Szabad tartalmú online lexikon/enciklopédia

Mi valójában a Wikipédia?

Szabad tartalmú online lexikon/enciklopédia

- Szabad: CC-BY-SA 3.0 - Creative Commons
NevezdMeg-ÍgyAddTovább
 - Az eredeti szerző vagy szerzőcsoport megnevezése (pl. „Magyar Wikipédia”)
 - Az eredeti mű címe (a szócikk neve)
 - Hiperhivatkozás (URL) az eredeti cikkekre
 - Terjesztés, átdolgozás, módosítás szabadon, ugyanezen licenc alatt kerülhet publikálásra

Mi valójában a Wikipédia?

Szabad tartalmú online lexikon/enciklopédia

- Szabad: CC-BY-SA 3.0
- Lexikon
 - „Másodlagos forrás”: már publikált források rendszerezése (forrásjelöléssel, ellenőrizhetően)
 - Ebből következően a „saját kutatások” kerülendőek
 - „Nevezetes” témák kritériuma
 - Információ-tartalom

Hogyan olvassuk?

- A külső ellenőrzés fontossága
 - Ha fontos hitelesség (nem csak egyszerű kíváncsiság kielégítése a cél), akkor a tartalmat több forrásból ellenőrizni kell; ezért vannak megadva a források
 - A Wikipédia csak egy összefoglaló a témában megjelent publikációk alapján, nem célja a témák teljes mélységű kifejtése

Hogyan olvassuk?

- A külső ellenőrzés fontossága
- Az előállítási folyamat alapszintű ismerete
 - Az információkat bárki beírhatja, de
 - Azokat *általában* ellenőrzi valaki, de erre nincs garancia
 - A cikk háttere a *vitalapon* és a *laptörténetben*

Hogyan olvassuk?

- A külső ellenőrzés fontossága
- Az előállítási folyamat alapszintű ismerete
- Miért tiltja használatát a Tanár, miért nem tiltja?
 - Helytelen használat: az adott téma cikkének elolvasása, felhasználása, esetleg akár **lemásolása**
 - Helyes használat: cikket, mint alapvető **összefoglalót** használva további források elolvasása, összevetése, önálló feldolgozása
 - Baj-e a túl könnyű, gyors információ kinyerése?

Hogyan írjuk?

- Előolvasás
 - Ismerkedés a cikkek formájával, stílusával, kinézetével
 - Ha részt szeretnénk venni a közösségben, először ismerjük meg a szokásokat, jellemző közösségi helyeket, viselkedésformákat

Hogyan írjuk?

- Előolvasás
- Irányelvek ismerete
 - A teljes megismeréshez (sok) idő kell
 - Az alapvető elvek elolvasása elengedhetetlen
(Hogyan írné új lapot, Első szócikked, Hogyan írné jó szócikket)

Hogyan írjuk?

- Előolvasás
- Irányelvek ismerete
- A legszükségesebb alapfeltételek betartása
 - Valóban szabad, megfelelő témájú tartalom
 - Legalább minimális hasznos adattartalom
 - Helyesírás
 - Alapvető formázás (írásjelek, szakaszok)

Hogyan írjuk?

- Előolvasás
- Irányelvek ismerete
- A legszükségesebb alapfeltételek betartása
- Közösségi konfliktuskezelés
 - Türelem, türelem, türelem (és türelem is)
 - Örülj neki (ha beleváratnak, ha átírják)
 - Ne vedd a szívedre (ha törlik, ha beszélnek)
 - Amilyen az adjonisten, ...

A közösség fontossága

- Húzóerő és visszatartó erő
 - A jó társaság inspirál, a közösségi munka nagyon hatékony (, de:)
 - Az emberek nagyon különbözőek, türelemben és vérmérsékletben
 - Nem minden „öreg szerkesztő” feltétlenül szociálisan érzékeny, mindenkinek vannak rossz szokásai és rossz napjai
 - Könnyű belebonyolódni a közösségi vitákba, és felkorbácsolni az érzelmeket

A közösség fontossága

- Húzóerő és visszatartó erő
- Lehet részt venni vagy elkerülni
 - Teljesen elfogadott az, ha valaki szócikkeken dolgozik, de nem vesz részt a közösségi vitákban
 - A legtüzesebb viták magáról a Wikipédiáról folynak, a szerkesztők egy jelentős része ebben szándékosan nem vesz részt
 - Békés közösségi munka folyhat a vitalapokon és a műhelyekben

A közösség fontossága

- Húzóerő és visszatartó erő
- Lehet részt venni vagy elkerülni
- A Wikipédia célorientált közösség
 - A fő cél a szócikkek írása, nem pedig a társalgás, és ez nagyban eltér a „szokásos” internetes közösségektől
 - A résztvevők változatos háttérrel rendelkeznek, de közös a tudás **megosztásának** vágya

Minősegbiztosítás

- A leggyakoribb kritika a minőséget éri
 - Szokatlan tartalomelőállítási forma
 - Szokatlan ellenőrzési forma
 - Nagyon tág témaválasztási lehetőségek
 - Nagyon szabad terjedelmi követelmények
 - Nincs is minősegbiztosítás?!

Minőségbiztosítás

- A leggyakoribb kritika a minőséget éri
- A minőségbiztosítás jelenlegi rendszere
 - Minden olvasó potenciális lektor, és a tapasztalat szerint több a jószándékú olvasó
 - A „rég” szerkesztők ellenőrzései, a Friss Változtatások járőrei
 - Jelölt Lapváltozatok: a teljesen ellenőrizetlen szerkesztések késleltetett megjelenítése
 - Kiemelt lapok, Stabil Lapváltozatok

Minőségbiztosítás

- A leggyakoribb kritika a minőséget éri
- A minőségbiztosítás jelenlegi rendszere
- További tervek
 - A Jelölt Lapváltozatok kiegészítése tartalmi ellenőrzéssel
 - Szaklektorálás
 - „Szponzorált” szakcikkek („felszabadított” tudományos munkák)

Wikimédia a Wikipédián túl

- Wikimedia Commons: képek és egyéb média (5.4M)
<http://commons.wikimedia.org/>
- Wikikönyvek: nagyobb közösségi munkák
<http://hu.wikibooks.org/>
- Wikifajok (angol): taxonómia
<http://species.wikimedia.org/>
- Wikiforrás: szabad forrásanyagok, amire a Wikipédia hivatkozhat
<http://hu.wikisource.org/>
- Wikidézet: idézetek, <http://hu.wikiquote.org/>
- Wikihírek: közösségi hírportál, <http://hu.wikinews.org/>
- Wikiszótár: többnyelvű szinonímaszótár, <http://hu.wiktionary.org/>

Wikipédia - a közösségi tudás

<http://wikipedia.hu/>

Gervai Péter